

6 Februari

8

B. 28163

OPGELEGD

UNGEBOE

Vergadering " Nationaal Comité
Handhaving Rijkseenheid".

Hierbij heb ik de eer Uwe Excellentie afschrift aan te bieden van een verslag van een op 21 Januari 1948 te Arnhem gehouden openbare vergadering van het "Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid", naar de inhoud waarvan ik korthedshalve moge verwijzen.

Het Hoofd van de Centrale
Veiligheidsdienst
Namens deze,

Aan Z.E.de Minister van
Overzeese Gebiedsdelen,
te
's-GRAVENHAGE.

J.G.Crabbendam

1948
27 JAN 1948
ACD/28/68

BUREAU

Aan de Centrale Veiligheidsdienst **Weekoverzicht** 27-1-48
 Javastraat 68
Amst-Gravenhage. **Par., H. Datum** . 3 FEB 1948

VERSLAG openbare vergadering, welke op 21.1.1948 te Arnhem door het Comité Handhaving Rijkseenheid werd belegd.

Zaalcapaciteit: 1000 personen.
 Aanwezig : 400 "

Sprekers : **Generaal H.G. WINKELMAN**;
 J. FABIUS, redacteur van "Het Dagblad" te Den Haag.

De Voorzitter van het Arnhemse Comité opende te 20.10 uur de vergadering, waarbij hij zijn spijt uitsprak over de geringe belangstelling. Daarna gaf hij het woord aan Generaal Winkelman.

Generaal WINKELMAN begon met te zeggen, dat de Indische zaak er zeer slecht voorstaat. Het optimisme van de drie ministers, die t rugkwamen, is volkomen misplaatst, aldus spr. Toch moeten wij de moe nog niet laten zakken. De oppositie moet spreken; wij moeten strijden tot het laatst, totdat de Nederlandse vlag weer wappert in Indië of totdat hij voorgoed ten onder gaat.

De Minister-president van 1½ jaar geleden kan er niet meer uit komen, we hebben andere mannen nodig.

Een groot deel van het volk begrijpt nog niet welk een groot vaar er dreigt. Spr. wekte de aanwezigen op financiële steun aan het comité te verlenen en de aandacht aan deze zaak te geven en ze in el gen omgeving te bespreken om de mensen zoveel mogelijk juist voor te lichten.

Voorts besprak Generaal Winkelman al het goede dat Nederland voor Indië gedaan heeft. Door het werk van de Nederlanders werd Indië een welvarend land, werden scholen opgericht, kregen Indiërs zitting in de volksvertegenwoordiging, het bestuur, door Nederland kreeg Indië zijn rechtsstaat. Wij hebben toch zeker wel het recht om dat wel samen voort te zetten.

Indië is een zaak die ook de arbeiders en de zgn. "kleine man" aangaat. Voor 1940 leefden ongeveer 1½ miljoen Nederlanders van inkomsten uit hun arbeid in Indië. Wat zal er dan gebeuren indien we Indië kwijtraken. Waar moeten dan al deze mensen werk vinden? Minister Lieftinck heeft onlangs op een bijeenkomst van zijn partij verklaard, dat het verlies van Indië voor ons een economische slag zou betekenen, die wij nimmer meer te boven komen.

Spr. wees op het gevaar indien Indië overgeleverd wordt aan de geest van de Republiek.

Daarna behandelde hij het verloop van de Indische kwestie van Augustus 1945 tot heden.

Hij sprak zijn bewondering uit over de toenmalige gouverneur-generaal, die niet op zijn post had kunnen blijven, omdat hij in co

flict kwam met de regering.

Generaal Winkelman sprak zijn afkeuring uit over de houding van de Partij van de Arbeid, memoreerde het feit, dat in 6 maanden 2.000.000 leden van de bevolking omgekomen waren; dat in Madoera 40% der bevolking van honger en ellende gestorven was; dat nog steeds 15.000 a 20.000 Nederlanders en Indo-Europeanen in de kampen zitten onder de terreur van Soekarno; dat Hollandse vrouwen en meisjes gedwongen worden de concubines te zijn van de extremisten.

Niets, letterlijk niets wordt hiertegen gedaan. De toestand is verschrikkelijk, bedenkelijker dan ooit! Dit alles is een gevolg van de halfheid en slapheid van de laatste twee Kabinetten.

Voorts beschuldigde spr. de Engelsen. Na de nederlaag van Japan kregen Hollandse troepen van de Engelsen geen vergunning om op Hollands grondgebied te komen. Met de civiele ambtenaren was dit net zo. Deze mensen verzochten toestemming om de kampen te mogen verlaten, want zij wilden zo spoedig mogelijk weer aan het werk om orde er rust te herstellen. MOUNTBATTEN weigerde dit. Dit is dezelfde MOUNTBATTEN, die onlangs van de Nederlandse regering een der hoogste onderscheidingen gekregen heeft (gelach van de toehoorders).

Spr. hekelde de handelwijze van VAN MOOK en de Commissie Generaal, het weifelen en uitstellen en het voeren van oneindig veel besprekingen. Soekarno's enige doel is tijd winnen. Toen op 4 Augustus 1947 de politionele actie, die 20 Juli 1947 was begonnen, werd stopgezet, heeft Minister Beel wel verklaard, dat dit een gevolg was van een beroep op de Veiligheidsraad, maar in werkelijkheid was reeds vast te voren een beperkte actie vastgesteld onder pressie van de Partij van de Arbeid. En natuurlijk zag de inheemse bevolking hierin een zwakheid der Nederlanders. De gifzender van Djokja deed daarbij goet werk.

Spr. had grote bewondering voor de houding der Nederlandse soldaten, die ondanks onmogelijke orders een goede discipline bewaard hadden (applaus).

Ook de houding van VAN KLEFFENS in de Veiligheidsraad achtte spr. niet juist. Van Kleffens heeft in de Veiligheidsraad vaak zeer rake dingen gezegd, maar spr. geloofde dat het beter en waardiger was geweest, indien hij had medegedeeld, dat de Veiligheidsraad in deze niet competent was en v. Kleffens dan rechtsomkeert had gemaakt. (Applaus).

Generaal Winkelman sprak zijn afkeuring uit over de Commissie van Drie. Twee der drie leden komen uit landen die zelf hun kleurlingen vervolgen (Amerika en Australië). Deze landen zullen ons nb. een voorbeeld geven hoe het moet; het kon beter andersom (applaus).

Nu is dan de wapenstilstand (de derde) gesloten. Eerst zou deze na 48 uur ingaan, maar de Republiek wist een uitstel van 14 dagen te krijgen, doch de besprekingen zullen onmiddellijk beginnen en ondertussen worden onze jongens nog 14 dagen lang vermoord, aldus spr.

De Regering deed weer concessies aan de Republiek; de republiek is onbetrouwbaar, gaat toch door met ophitsen, nu niet meer p radio, maar per koerier.

Het gesloten verdrag heeft totaal geen zin. Beide partijen hadden er een eigen interpretatie van de voorwaarden opna.

De eindconclusie van Generaal Winkelman was, dat er voor optieme geen plaats is; zolang Beel en Van Mook nog op hun stoel zitten is er geen kans op verbetering (applaus). Onze enige hoop is - indien er geen scheuring tussen P.v.d.A. en K.V.P. komt - gevestigd op Kamerontbinding en tussentijdse verkiezingen, waarbij het dan nog mogelijk zou zijn het volk tijdig juist voor te lichten. Spr. deed een oproep tot de belangstellenden tot medewerking aan het comité om te redden wat er nog te redden valt; het gaat om de welvaart van Nederland en Indië. Het land is in groot gevaar en de Kroon ook. Eén Rijk of twee ruïnes; een andere keus is er niet, aldus besloot spr.

Na de pauze sprak de heer J. FABIUS, redacteur van "Het Dagblad" te Den Haag, over "Azië's ontwaken, Europees verval".

Spr. heeft vanaf 1923 in Indië gewoond en is 6 jaar in Azië geweest.

Een ontwakend Azië is er niet, aldus spr., dit is een fabeltje. Maar er is iets anders aan de gang. Ongeveer 100 jaar geleden bracht het Westen in Azië de democratie en het Christendom. Het leek dat Azië zou begrijpen. Deze mensen hebben echter in alle opzichten een gehele andere aard dan de Europeanen. In Moskou zaten lieden, die de kans schoon zagen Azië weer te brengen onder dictatuur en hun satrapen. China bv. heeft na de revolutie in 1911 geen gelukkig momer meer gehad.

Op heftige en zeer scherpe wijze viel spr. Professor Schermerhorn en K. Vorrink aan. Spr. noemde prof. Schermerhorn een "wonderkind", want aldus spr. "op zijn derde jaar wist hij al evenveel van Indië als thans." (applaus). Deze heren weten totaal niets van Indië. Door hun handelingen helpen zij Moskou Azië te doen terugkeren naar de barbarij. Van Mook heeft in 1937 al een zeer verdachte rol gespeeld in Japan.

Schermerhorn - aldus spr. - heb ik in mijn dagblad een collaborateur genoemd, en hij gaat er niet eens op in. Deze man, die in de bezettingstijd zijn studenten aanried toch maar de loyaliteitsverklaring te tekenen, hielp na de bevrijding mee deze zelfde mensen te vervolgen. Dat noem ik oneerlijk. (Applaus).

Nu moet men niet denken, dat de Javaan dit niet weet! De Javaan heeft geen respect voor dergelijke mensen. In Djokja weet men: Met deze man kunnen we alles doen.

Toen Palar naar Amerika wilde en bij de Amerikaanse legatie een visum aanvraag, zelden de Amerikanen "Neen, deze man is communist, hij komt er niet in." Maar Dr. Beel ging met de hoed in de hand naar de Amerikaanse legatie om een goed woordje voor Palar te doen. Ook dat weten ze in Indië.

Indië heeft geen respect meer voor Beel, alleen het stomme Nederlandse volk, aldus spr.

Dan is er nog iets, wat wij altijd hoog gehouden hebben in Indië en dat is de eer van de Nederlandse vrouw. De Nederlandse vrouwen hebben in Indië altijd respect afgedwongen. Een Japanse autoriteit heeft eens gezegd (en helemaal ongelijk had hij niet, aldus spr.) dat als Indië door de Nederlandse vrouwen verdedigd had moeten worden, ze er nooit in gekomen waren. Soekarno heeft gezegd, dat de Nederlandse vrouwen en meisjes alleen nog goed waren voor de Japanse bordelen en met zo'n man gaat de Minister President onderhandelen!

Steeds meer hebben we ons eigen prestige naar beneden gehaald. Koos VORRINK en zijn aanhang voeren ons regelrecht in de armen van het communisme. Dat zijn schurken (applaus - twee personen verlieten met grote spoed de zaal).

Elk punt, dat wij verzuimen ^{is} een triomf voor het bolsjewisme. Het Nederlandse volk wordt niet voorgelicht, belangrijke rapporten worden geheim gehouden, zij mogen niet weten hoe stumperig de Regering steeds weer optreedt en hoe verschrikkelijk de toestand in werkelijkheid wel is. Als wij Indië kwijt zijn, zal Stalin hier de lakens uitdelen, evenals in Indië, maar dat wordt verzwegen voor het Nederlandse volk, aldus spr.

Volgens spr. was de zaak voor ons praktisch verloren, want juist vanmorgen had hij gehoord, dat de republiek was toegestaan:

1. een eigen leger;
2. eigen financiën;
3. eigen vertegenwoordiging in het buitenland.

Nadat generaal Winkelman nog een 15-tal ingekomen schriftelijke vragen, betreffende deze kwestie had beantwoord, sloot de voorzitter van het Arnhemse comité te ruim 23 uur de vergadering.

St. De Hoofdcommissaris van Politie,